

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Hetven sor

Irja: Osvát Kálmán

Jelen vagyok a trónbeszéd felvételénél, az éljenriadal még erősebb volt, mert magam kétszer is kiáltottam: Eljen a király! Eljen a király!

Azokban a negyedórás beszédekben, amelyek nélkül benne volt amit évszámok között kolumbás vezércikkünk csak tökéletesen tudtak kifejezni. Benne volt: hogy a szenátor urak és képviselők az ország akaratát képviselik és nem a magukét;

Hogy azon a helyen, ahol állanak, megköveteljük van és egyetlen joguk: dolgozni az ország érdekében! Hogy fontos az ország külbékéje és fontos az ország belbékéje és egy szó esett arról, hogy az utóbbi kevésbé volna fontos;

Hogy az országban a rendet és bizalmat fenn kell tartani mindenáron, de nem önmagáért, hanem az emberekért, akik az országban élnek; hogy az emberekért vannak a tisztviselők és jobban kell fizetni őket, hogy még inkább értünk lehessenek és csakugyan így van, eb, aki sajátja tőlük!;

Hogy jóra való kormányzat nem ismeri a kicsit és nagyot, tudat, romant, nemromant, csak polgárat ismer;

Hogy hiába dus a természet, ha kinézetük nem veszik hasznát az embereknek (és mi bizony nem a tárnak mérték, hanem egymás zsebében kótyvasunk!);

Hogy munka nélkül gazos parlag a föld, a lélek csupa ártalmas dudva... ördögöt művelni, az embert nevelni nem lehet!

Hogy maga alatt vágja a fát, aki a táblában írja az erdőt... terv kell, be kell gondolni a holnapi napra is; hogy törvényt kell szabni halásznak, halásznak, ezt a mesterséget ne tilosban üzze és ne zavarosban;

Hogy a törvény törvény legyen, örömet el ne rontsa, bánatunkat ne okozza, s mit nem adhat, el se veszi: sem a buzánk, sem a borunk, sem a székességünk.

Hogy trópiált a király szeme hosszában, a népek szeretettel simogatta meg a szászgyerekek fehér pendelyét és a román királyi stráfcját, a román büszkeséget és magyarok fájalmát. Nem volt haragosabb Erdély hegyeire, mint a regát termékeny síkságaira, nem nézett melegebben Bukarestre, mint Timisoarára. Egy ország ez, egy ország és egy kötelesség!

Hogy a szenátorokhoz és képviselőkhez inasok szavát a király, de tul a parlamenten tudja minden román polgár, hogy neki szól. Jogforrás lesz ez, ki nem érthetetlen, Tengersizem, amely a nemzet és a néplek tengeréből nyeri.

Megtámadta a tömeg az adótisztviselőket

Irországban, ahol újból kitört a függetlenségi mozgalom

Dublin, november 15.

Irországban a bányászstrájk miatt igen súlyos adókat róttak ki a lakosságra, ami a tömegeket annyira elkeserítette, hogy Irország területén újból fellángoltak a függetlenségi mozgalmak. A lakosság szegény rétegeiből szabadesapatok alakultak és ezek több helyen megtámadták az adótisztviselőket. A lakosságot különösen az keserítette el, hogy éppen most akarnak tőlük nagy adókat, amikor az idei

nyári termésük is rossz volt. A felkelők tegnap bevonultak Corkba, ott megtámadták a várórség részére rendelt laktanyát. Támadásuk oly heves volt, hogy a laktanyában levő katonaság visszavonult. A felkelők ekkor mindent összezuztak és rengeteg fegyvert zsákmányolva, teherautókon vonultak el. A felkelők garázdálkodásának hírére Dublinból egy ezred katonát küldöttek ki az elégedetlenkedők leszerelésére.

Az epileptikus leány gyilkolt

Óbébán és konyhakéssel leszurta öreg nagynénjét

Temesvár, november 16.

Borzalmas családi tragédia történt a temesvári Óbéba községben. Gyurgyu Julianna huszonhét éves leány, akinek igen gyakran vannak epileptikus rohamai és egyébként is elmezarodótnak látszott, együttélt nagynénjével, Gyurgyu Katarina ötvenhét éves óbébai asszonnyal. Tegnap délelőtt a két nő a lakásban volt elfoglalva, amikor valami miatt szóváltás támadt közöttük. A nagynéni való-

színűleg megkorholta az unokahúgát és ezzel az ügye elintéztnek is tekintette. A leány erre kiment a konyhába, nagy konyhakéssel tért vissza, minő egy furia rátámadt az öregasszonyra és a kést markolatig a szívébe döfte. Gyurgyu Katarina azonnal meghalt. A leány valószínűleg beteges állapotának hatására alult gyilkolt. A csendőrség letartóztatta és ma szállítják be a temesvári ügyészségre.

Nagyon vágyódott Temesvár után

és ez lett a veszte a városi tűzoltóság tolvajának

Temesvár, november 15.

A múlt télen a temesvári városi tűzoltóságnál szolgálatra jelentkezett egy fiatal ember, aki Buda Nicolae névre szóló iratokkal igazolta magát. Felvették és kitanították a tűzoltói munkára. Egy szép napon azonban több száz lei rája bizott pénzzel nyomtalanul eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást és elfogták egy fiatal iparost. Kiderült hogy ez nem a keresett tolvaj. Azonban az illető kétségtelenül Buda Nicolae volt, akitől pár héttel azelőtt ellopták az iratait. A rendőrség tovább kutatott a volt tűzoltó után. Elfogni nem sikerült ugyan, de megállapították, hogy igazi neve Farkas Antal és vingai illetőségű, huszonegy esztendő napszamos. Megtudták azt is, hogy Farkas Antal

Nagyváradon többrendbeli lopást követett el, amelyért másfél évi börtönrre ítélték. Az ügyészségi fogházból sikerült neki megszöknie és valószínűleg ezért igyekezett magának hamis okmányokat szerezni, nehogy rája ismerjenek.

Azóta hónapok teltek el és Farkas Antalnak nyoma veszett. Szandaváry Lajos detektív tegnap a Skudier-parkban a szeméyleírás után ráismert Farkas Antalra és bevitte a rendőrségre. Ott elmondta, hogy három hónap előtt Parácon beállott az állami mentelep szolgálatába, de nagyon vágyott a város után és egy napra szabadságot kért, hogy kissé szétnézzen Temesvárott. A Skudier-parkban cselédsmeretséget keresett, de mielőtt erre szert tehetett volna, kézrekerült.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2'85, Párisban 16'40

Temesvári magánárfolyamok 1926 november 16-án reggel

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet középkeresésként.

Angol font: 879'00—881'00—880'00, dollár: 180'50—181'00—181'50, dinár: 3'20 külföldi, 3'16 belföldi, 3'14 effect, hollandi forint: 72'30—72'50—72'50, francia frank: 6'05—6'10—6'10, olasz lira: 7'48—7'52—7'50, cseh korona: 5'36—5'38—5'22, osztrák silling: 25'50—25'60—25'60, német márka: 43'20—43'40—43'40, magyar korona: 396—393—390, svájci frank: 34'90—35'00—35'00.

A trónbeszéd

és a kisebbségek lelki békéje
Bukarest, november 16.

A parlament őszi ülésének ünnepélyes megnyitása vasárnap mont végbe. Előzőleg istentisztelet volt, melyen a szenátorok, képviselők, a kormány tagjai és a külföldi diplomáciai képviselők vettek részt. Fél-tizenkettőkor mentek át a képviselőházba, melynek karzatai zsufozásig tele voltak érdeklődőkkel, a diplomáciai páholyban megjelentek az összes külföldi miniszterek és Dolei pápai nuncius is.

Pontban tizenkét órakor lépett be a terembe Ferdinánd király öfelsége, akit lelkes ünneplésben részesítettek. Averescu miniszterelnök átnyújtotta trónbeszédét, amelyet az uralkodó felolvasott. A trónbeszéd ismertette a külpolitikai helyzetet annak hangsúlyozásával, hogy Románia respektálja a békeszerződéseket és aktív munkát fejt ki a béke érdekében. A megszavazásra kerülő és az ország konszolidálására célzó törvényjavaslatok olyan szelleműek lesznek, hogy az országban élő felekezeti és etnikai kisebbségek lelki békéjét helyreállítsák. A trónbeszéd további része foglalkozik az őszi ülészakon tárgyalásra kerülő új törvényjavaslatokkal. Így sor kerül a munkásbiztosító pénztárak egységesítésére, a közegészségügyi, az építkezési törvényjavaslatok tárgyalására. Szükséges a büntetőtörvénykönyv, valamint az esküdtszéki eljárás egységesítése és egységes sajtótörvény kodifikálása, ami az új ülészak feladata. Megvalósul az ipartörvény, a tőzsdetörvény, az uttörvény, a szabad zónákra és a kikötőkre vonatkozó törvényjavaslat. Új javaslatot terjeszt be a kormány az államvasutak organizációjára, valamint a földmívelésügyi miniszterium és a mezőgazdasági oktatás átszervezésére. Megemlítette a trónbeszéd az adómeleg módosítását. Legsürgősebben megoldandó probléma a lei stabilizálása, ezzel kapcsolatban új vámtörvényre is sor kerül. Végül az ujoncozásai és az új nyugdíjtörvényjavaslatról tett említést a trónbeszéd.

A BÁNSÁGI MAGYAR TELEPESEK NEM FORDULTAK A NÉPSZÖVETSÉGHEZ. Bukarestből táviratozzák: Tornya Gyula dr., magyar szenátor, bukaresti tudósítónk előtt megcáfolta a Viitorul című lapnak ama hírét, hogy a bánági magyar telepesek újabb panasszal fordultak volna a Népszövetséghez.

Kényelmes új

Béautók

hosszabb és rövidebb turákra bármikor rendelkezésre állanak.

„Lloyd” béautózási vállalat

Timisoara

Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 6.

Telefon: 21-32.

Katolikus nap az aradi kulturpalotában

Arad, november 16.

Az aradi katolikus hívők Assisi Szent Ferenc halálának hétszáz éves évfordulója alkalmából nagy katolikus napot rendeztek. Dél előtt istentisztelet volt a Minoriták templomában, amelyet Pacha Agost apostoli kormányzó fényes papi segédlettel celebrált. Utána a kulturpalota nagyszobájában előadás volt, amelynek során Blaskovics Ferenc pápai prelátus német nyelven magyszabású előadást tartott a katolicizmus világát átfogó jelentőségéről. Az ünnepélyek délután a katolikus gimnáziumban folytatódott és itt Ikrich Augusztina, a temesvári missziótársulat elnöknője „A nő munkája az erkölcsi világ újra-teremtésében” címen mondott tartalmas értekezést. Este körmenet volt, amelyen sok ezren vettek részt. A balдахin alatt Pacha Agost apostoli kormányzó haladt.

Kihallgatják

a rendőrprefektust a gyárvárosi kávéházi rombolás ügyében

Temesvár, november 16.

Már több ízben foglalkoztunk azzal a kártérítési perrel, amelyet a gyárvárosi szerb hitközség, valamint Gerson testvérek gyárvárosi kávéháztulajdonosok indítottak a kinstár ellen. Még 1924. év decemberében ismeretlen tettesek éjjel tizenegy óra tájban behatoltak a gyárvárosi Szarvas-kávéháza, amely a Gerson testvérek tulajdonát képezi, annak berendezését jórésztben összevonták és a házban is kárt okoztak. A kereset jogi része arra az álláspontra helyezkedik, hogy a polgárok vagyona és közbiztonsága felett az állam közbiztonsági szervei révén öröködni tartozik és mivel a jelen esetben a károsultakat félmillió lei kár érte, tehát jogos a kártérítési követelésük. A kinstár képviselőjében Murarescu Vichentie dr. ügyész, míg a szerb hitközség nevében Kalinovic Milán dr. járt el az ügyben, amelynek tegnap volt a folytatólagos tárgyalása. Murarescu dr. tanuk kihallgatását kérte, akikkel igazolni kívánja, hogy a kinstár nem köteles a kárt megfizetni, mert a hatóságok részéről megtörténtek az intézkedések. A tegnapi tárgyalás folyamán Stefani alezredes térparancsnokot hallgatta ki a bíróság. Tekintettel arra, hogy a többi tanu nem jelent meg, a bíróság újabb idézéseket bocsátott ki és többek között Liuba Valér dr. rendőrprefektus kihallgatását is elrendelte.

Rabindranath Tagore Temesvárra jön. Egyik budapesti lap híradása szerint Rabindranath Tagore, a világhírű hindu költő, aki tegnapelőtt utazott el Budapestről Zágrábba, nemsokára Romániába is eljön. A költő titkára kijelentette, hogy Rabindranath Tagore még az ősz folyamán Temesvárról felolvasást rendez.

IGY KÉSZÜL A BÉKE? A Magyar Pártnak ugynevezett reformista csoportja, mely a párt kebelében bizonyos ellenzéki árnyalatot képvisel, Krenner Miklóssal az élén, vasárnapon Mezőtelegden gyűlést tartott. A gyűlésen Temesvárról Kun Rikárd, a Temesvári Kereskedők Egyesületének elnöke vett részt és ezen a szervezeti szabályok módosításának kérdésével foglalkoztak. Egyebekben kimondták, hogy a csoport egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik.

**Nagy Mikulás és karácsonyi vásár
bezárólag december 24-ig**

GUNTERS DORF JÁNOS női- és férfidivat áruháza a KÉK CSILLAGHOZ, Temesvár-Józsefváros, Skudier-tér 5. sz. 15

Revolverharc egy szerkesztőségben harminc felbérelt fascista és a lap munkatársai között

Szeneslapátokkal, piszkavasakkal védekeztek

Páris, november 15.

A fascizmus befolyása Franciaországban egyre nagyobb tért hódít. Így az Action Française című párisi újságnak a közelmúlt időkig volt szerkesztője, Valois átpártolt a fascistákhoz és o thagyta lapját. Az Action Française erre legközelebbi számainak egyikében Valois renegátának és árulónak bélyegezte meg. Valois erre bosszút forralt volt lapja ellen, felbérelt husz Párisban élő fascistát és eskányokkal, valamint revolverekkel felszerelve, behatoltak az Action Française szerkesztőségébe. Ott elpusztították a szerkesztőségi butorokat. A szerkesztőségben tartózkodó három újságíró elbarrikádózta magát és revolverharcba bocsátkozott Valoisval és a fascistákkal. A harc folyamán egy fascista meghalt, egy újságíró és egy másik fascista könnyebben megsebesült. A szerkesztőség szétrombolása után a feldühödött fascista tömeg Valois vezetésével

a nyomdába ment és a gépeket összetörték.

Az Action Française szerkesztőségébe körülbelül harminc fascista nyomult be. Revolverekkel és késekkel fenyegetődve, felrelökték a portást, majd a szerkesztőség minden telefonvezetékét elvagták. Maurras főszerkesztőt nem találták szobájában, mire összetörték butorait, könyveit pedig szétépték. Ezalatt a többi munkatársak szeneslapátokkal, piszkavasakkal, tintatartókkal és részben revolverekkel rátörték a fascistákra. Elöl haladt Leon Daudet, a royalisták vezetője. A fascisták a rohantól meghökkenve, kifelé igyekeztek, a lépcsőházban azonban a lap alkalmazottai fogadták őket. Szorongatott helyzetükben revolverekkel általános lövöldözést kezdtek. Ezután egéruton sikerült elmenekülniök. A rendőrség csak későn érkezett a helyszínére.

Kézfelemeléssel döntöttek a képviselők

a kamara ülésén a tisztikar megválasztása ügyében

Bukarest, november 16

A kamara tegnap délután tartotta első érdemleges ülését Negulescu elnöke alatt. Radulescu nemzeti párti képviselő kifejtette, hogy a tisztikarnak újból való megnevezése alkotmányellenes. Lecca Cuza-párti az új tisztikar megválasztását kéri. Saveanu liberálistá párti az alkotmány negyvenhatodik szakasza alapján ugyancsak az új választás megtartása mellett foglalt állást. Theodorescu Hannibal, a kormánypárt szónoka kifejtette, hogy a régi alkotmány ellentétben állt a kamarai házszabályokkal, az új alkotmánynál azonban ez nem áll fenn. Junian nem érti, hogy a

kormány miért ragaszkodik az alkotmány megszegéséhez, mikor többségével újból azt választhatja meg, akit akar. Jorga, majd Joanitescu felszólalása után Otetelesanu alelnök szavazásra tette fel a kérdést és kérte, hogy a kamara tagjai kézfelemeléssel döntsenek. A többség Radulescu nemzeti párti indítványát elvetette.

Első ülését tartotta tegnap a szenátus is, amelyen Darvari elnökölt. Felolvasásra került Coanda tábornok lemondó levele, amelynek kapcsán az új elnökválasztás ügyében ma dönt a szenátus. Mironescu tanár a nemzeti parasztpárt nevében deklarációt olvasott fel.

A sikkasztással vádolt akvizitőr

megjelent a rendőrségen, de nem hallgatták ki

Temesvár, november 16.

Kénytelenek voltunk Handel László hirdetésszerző bűnös üzelmére reámutatni, aki szabadon jár-kezel annak ellenére, hogy rendőrségi eljárás folyik ellene és körözőlevél is hirdeti erkölcsi megbízhatatlanságát. Néhány nap előtt Handel, aki a Déli Hírlapot megkárosította, feltűnt Temesvárról, felhívtuk erre a körülményre a rendőrség figyelmét és Handelnek mégis sikerült újból eltűnni. Most már Kolozsvárról érzi magát biztonságban, ahová a temesvári rendőrség keze tényleg

nehezen ér el,

legalább olyan nehezen, mint amikor arról volt szó, hogy a sikkasztót Temesvárról letartóztassa és az ügyészségnek átadja. Handel védője Sas Ernő dr. ügyvéd volt, aki velünk még a következőket közli:

— Handel Lászlót a rendőrség szabadlábra bocsátotta azzal, hogy néhány nap múlva, azaz november 28-án kihallgatása céljából megjelenni tartozik. Meg is jelent, sőt magam is eljártam a kihallgatás foganatosítása érdekében, de az

nem foganatosított, mert a feljelentés állítólag akkor nem volt a rendőrségen.

— Erre Handel bejelentette, hogy miután az Új Keletnek Clujon állandó alkalmazottja, ott állandó lakása és alkalmazása van, hazautazik és idézésre bármikor megjelenik. Mint a komisszárius urnak magam is tanácsoltam, hogy táviratilag intézkedjék Clujra Handel László előállítására. Ezzel részéről az ügy teljes befejezést nyert.

— Megjegyzem még, hogy vasúti szabadjegy nálam garanciaképpen nem volt, ilyet nem is láttam, csupán annyi igaz, hogy Handel László tényleg beszélt vasúti szabadjegyről, melyet szabadlábrahelyezése érdekében hajlandónak nyilatkozott a rendőrségnél letétbe helyezni, de mert ezen ajánlata elfogadtatott, erről többé szó nem esett.

Ezek után most már újólág kérjük a temesvári rendőrprefektust, vizsgálja meg ezt a szokatlan kezelési ügyet. Alapítsa meg a prefektus, történet-e itt szabálytalanság, vagy mulasztás.

544 nő

megalakította a Magyar Párt szalontai női tagozatát

Nagyszalonta, nov. 6.

Rendkívül élénk érdeklődés zepette alakult meg Nagyszalonta Magyar Párt ottani női tagozata. Eddig ötszáznegyvennégy női iratkozott be. Markovics Lóni nyugalmazott főispán elnökölésén és megnyitó beszédében mutatott arra, hogy Nagyszalonta az első város, ahol a nők is kapcsolódnak a Magyar Párt politikájába. Gulácsy Iré összetartás fontosságát hangsúlyozta, amelyre ma nagyobb szükség van, mint volt bármikor. Az ülés lelkes hangulatban ért véget.

Hitelrontási per

két lippai gyáros között

Temesvár, november 16.

Weisz Móric, a lippai Betónia gyár tulajdonosa még 1924 évben feljelentette Kraszel a lippai cementgyárost, hogy mindezt hirtelen az általa előállított térről, hogy azok rosszak és redősüknék nem felelnek meg. Weisz hitelrontás és rágalmazás vétségért a bűnösség kimondását. A lippai járásbíró Kraszel felmentette, a temesvári törvényszékben más állásponton volt és szelt kétezer lei fő- és ezer lei mellékletre ítélte. A törvényszék bejelentés taláta a hitelrontást és rágalmazást, de a százezer lei kártét illetőleg polgári perre utasította Weisz Móric. A temesvári tábla nap foglalkozott az ügyvel és arra álláspontra helyezkedett, hogy Kraszel nem követett el büntetendő lekményt. Ezért megsemmisítette törvényszék ítéletét és Kraszel mentette. A táblai ítélet jogerős két lippai cég versengéséből fal ügy ezzel elintéztést nyert.

Elárverezték

a temesvári ügyészségen a bűnjel

Temesvár, november 16.

Az ügyészségen tegnap árvereztek egy esomó bűnjel. Csupa gyilkos szerszám került adásra. Lőfegyver egy sem aközte, mert azokat az ügyész beszolgáltatta a katonaságnak. Hosszu asztalra kitettek egy esomó kését, baltát, ásót, kötelet, lánifurkósbotot. A gyűjteménynek értékesebb darabja egy kasza volt. Mindössze három ócskás jelentett és mint a végén kiderült, ez is közös üzletre dolgoztak. Az árverés összesen kétszázötvenkiléit eredményezett. A furkósbotkat nem vásárolta meg senki.

Magyar iskola a futaki magyaroknak. Zombolyáról jelentik: Zombolyához tartozó Futak nevű városrész háromszáz magyar csalja mozgalmat indított, amelynek célja, hogy a futaki iskolagyermek részére négyosztályu elemi iskolát tesítsen az állam. Zombolyán ugyan magyar elemi iskola, azonl ez Futaktól olyan messzire esik, hőtél a gyermekek nem látogathatják. A mozgalom másik célja, hogy a gyar tanonciskola felállítását kéri.

Zsidó Nemzeti Szövetség mesvári csoportja vasárnap délután összejövetelt tartott, amely Taub Ábrahám tanár beszámolóval kezdődött. Taub tanár beszámolójában emelte, hogy a kongresszusnak fontos vivmánya van: elvben megállapodott abban, hogy a cionmust elválasztja a belpolitikát másrészt elhatározta az ország zsidópárt megalakítását.

Legjobb külföldi kelmék 30—40 százalék kal olcsóbban. Szövetek minden minőségben. Vászna, sifonok, flanellek, paplanok, gyapjutakarók, ottománterítők, függönybársonyok, selymek minden színben. Ginskey-féle szőnyegek minden minőségben.

Nagy tétel női divatcikk méterenkint 100 lei. Férfiszövet 175, divatos grenadin és batiszt bál ruhára is 40 leiert, női ruhaszövet nagy választékban 65 leitől méterenkint. — Körülbelül ezer drb. maradék beszerzési áron al-

